

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЦІННІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

ОЛЕКСАНДР ГОРБЕНКО

Харківський державний інститут фізичної культури

Законом України “Про фізичну культуру і спорт” у його основних положеннях дане визначення фізичної культури, як складової частини загальної культури суспільства, що спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних якостей людини з метою гармонічного формування особистості.

Той факт, що держава (у відповідності з законом) є головним суб'єктом управління і регулює відношення у сфері фізичної культури і спорту шляхом формування державної політики надає нашим дослідженням актуальності і новизни у цій сфері. Політика держави щодо фізичної культури і спорту спрямована на створення відповідних державних органів, фінансового, матеріально-технічного, кадрового, інформаційного, нормативно-правового та іншого забезпечення розвитку сфери. Розробка і затвердження нових законодавчих і нормативно-правових документів, на яких базується державна політика, дає можливість, за допомогою наукових досліджень, впроваджувати нове у практичну діяльність спеціалістів фізичного виховання. Законом передбачено введення посади фахівця з фізичного виховання у дошкільних закладах які повинні проводити щоденні фізкультурно-оздоровчі заняття, а в школі належить ввести третій урок фізичної культури і не менше чотирьох годин занять з фізичного виховання у коледжах, училищах і вищих навчальних закладах.

Метою нашого дослідження є визначення можливостей реалізації інновацій у сфері фізичної культури і спорту, як однієї з головних цінностей сучасного суспільства.

Завдання дослідження:

1. Виявити ставлення викладачів фізичного виховання і спорту до фізичної культури і спорту як цінності для людини.
2. Визначити підходи до введення додаткових уроків з фізичного виховання у навчально-виховних закладах.

Визначаючи можливості перебудови реалізації перетворень у сфері фізичної культури і спорту, наші дослідження дозволили виявити основні цінності, які несе людині ця галузь.

Цінності - специфічні соціальні визначення об'єктів конкретної сфери, що виявляють їх позитивне і негативне значення для людини і суспільства.

Проведене опитування показало, що головна цінність, яку несе фізична культура людині - зміцнення здоров'я. Сучасне розуміння фізичного здоров'я базується на уявленні про комплекс біосоціальних властивостей особистості, які забезпечують їх активне та ефективне функціонування у навколишньому середовищі. У цільовій комплексній програмі “Фізичне виховання - здоров'я нації” основна увага приділяється саме цьому питанню. З даною цінністю згідно до 95,5% опитаних нами респондентів. На думку 91% респондентів, фізична культура – це основа рухових якостей, тому що в її теорії закладені положення, що дозволяють реалізувати усі можливості щодо виховання. Фізичному вихованню належить велика роль в удосконаленні людських спроможностей, фізичної природи. Згідно з М.О.Бернштейном, саме рухи, як проява фізичної активності послужили першоосновою утворення і розвитку систем адаптивного поведіння живого на Землі, формування його морфології і функцій [1]. У процесі фізичного виховання здійснюється морфологічне і функціональне удосконалення організму людини, формування життєво важливих фізичних якостей, рухових навичок, умінь і знань. Зниження якості діяльності колективів фізичної культури підприємств і організацій внаслідок скорочення посад фахівців із фізичної культури, виявило таку цінність, як досягнення високої працездатності людини (з цим згідно до 82% опитаних). Дані досліджень В.М. Видрина дозволяють стверджувати, що навички суспільної і фахової діяльності, придбані завдяки заняттям фізичною культурою, успішно переносяться на інші види діяльності, а також на трудову діяльність [3]. На думку 77% респондентів, радість від спортивних перемог й одержуване задоволення від спілкування з людьми в процесі занять є важливою цінністю, реалізація якої є немаловажною умовою соціального розвитку. Реалізація багатьох цінностей фізичної культури і спорту, як вважають 73% опитаних, можлива тільки за умови регулювання послуг цієї сфери під керівництвом спеціалістів фізичного виховання, виділяючи його як одну з цінностей суспільства.

Ціннісний підхід до формування культури фізичної як важливого виду загальної культури майбутніх спеціалістів створить передумови до кардинальних перетворень в організаційних структурах, навчальних закладах, більш високої фахової підготовки викладачів, тренерів, учителів, соціальних педагогів, відновлення і впровадження пріоритетних методичних документів, навчальних планів, програм, навчально-методичних

посібників, методичних рекомендацій і вказівок, що забезпечують нововведення у фізичному вихованні кожної конкретної особистості. Ряд дослідників у своїх роботах вказують на важливість аспектів відновлення педагогічної системи фізкультурного виховання. Цими аспектами повинні стати інноваційні підходи щодо усунення основних причин, які породжують деформоване відношення до загальнолюдських цінностей фізичної культури [2].

У 1999 році Міністром освіти було підписано лист № 1/9 - 191 "Про навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів на 1999-2000рр.", у якому говорилося, що відповідно до Закону України про фізичну культуру і спорт для введення трьох уроків з фізичного виховання необхідна наявність фінансових можливостей, навчально-матеріальної бази, а також відповідна кількість спеціалістів фізичної культури.

Для розвитку фізичного виховання і фізкультурно-оздоровчої роботи у навчально-виховній сфері Харківської області відповідними організаціями розробляються заходи щодо введення третього уроку фізкультури, головним чином, шляхом об'єднання класів.

На наш погляд, для реалізації цього положення необхідно визначити кількісні показники чисельності тих, хто займається фізичною культурою і тих, яких можна об'єднувати для проведення третього уроку, при цьому не знижуючи його якості.

В одному із звітів обласного спортивного клубу "Гарт" досить важливе значення надавалося рішенню щодо введення додаткового уроку фізичного виховання. На думку спеціалістів, для вирішення цього питання необхідні такі заходи:

- вишукування фінансів для оплати викладачеві за проведення додаткового уроку і включення його до навчального плану школи; у школах, де наповнюваність класів не більше 15 осіб.

Таблиця 1

Ставлення спеціалістів фізичного виховання до цінностей фізичної культури і спорту в сучасному суспільстві

Цінності	Ставлення спеціалістів фізичного виховання (%)			
	Цілков згодний	Мабуть згодний	Мабуть не згодний	Не згодний
Зміцнення здоров'я	95,5	4,5	-	-
Виховання рухових якостей	91	4,5	-	4,5
Виховання волі і характеру	86	9	-	4,5
Досягнення високої працездатності	82	14	-	4,5
Радість від спортивних перемог	77	23	-	-
Задоволення від спілкування з людьми в процесі занять	77	14	4,5	4,5
Заняття фізичною культурою під керівництвом спеціалістів фізичного виховання.	73	18	4,5	4,5
Гарна статура	68	18	9	4,5
Відпочинок, розвага, задоволення	54,5	14	23	9
Можливість виховання людей	50	32	4,5	14
Безкоштовне користування спортбазою	32	36	23	9

- Міністерство освіти й нові навчальні програми з фізичного виховання, рекомендують об'єднувати два класи й у цьому випадку без додаткового фінансування в кожному класі буде чотири уроки на тиждень;
- відкриття оздоровчих груп дитячо-юнацьких спортивних шкіл безпосередньо на базі загальноосвітніх шкіл, що дасть можливість збільшити кількість занять з фізичного виховання.

Наші дослідження показали, що для введення третього уроку фізичного виховання в школі, на думку опитаних спеціалістів фізичного виховання, необхідні такі основні положення, які відображені на малюнку. Збільшення фінансування системи освіти для проведення третього уроку з фізичного виховання, як вважає 50% респондентів, є першою умовою для вирішення цього питання. 41% опитаних фактором, що не дозволяє ввести третій урок фізичного виховання, визначає програму фізичного виховання, як застарілу, а в розробці нової необхідно збільшити кількість годин для проведення занять. Така ж кількість, 41% опитаних, бачать вирішення цієї проблеми у створенні нової спортивної бази, спортивного інвентарю й обладнання. 9% респондентів вважає, що для реального введення третього уроку фізичного виховання необхідно використовувати сучасні наукові підходи в організації й управлінні цим процесом і вирішувати це питання з позиції наукових підходів. *Стільки ж респондентів вважають, що для розв'язання цієї проблеми нічого не потрібно, треба просто ввести третій урок фізичного виховання у школі.* Крім того, на загальну думку опитаних, система загальноосвітніх шкіл

на даний момент не потребує введення нових штатів і проводити цю кількість занять можуть працюючі вчителі фізичного виховання. На нашу думку, у деяких регіонах виникає проблема нестачі кадрів для введення третього уроку фізичного виховання.

Враховуючи, що фізична культура і спорт у своїй структурі містить величезний потенціал цінностей: зміцнення здоров'я, виховання рухових якостей, виховання волі і характеру, досягнення високої працездатності, реалізація яких здійснюється під керівництвом спеціалістів фізичного виховання, варто впроваджувати основні інноваційні підходи в державному регулюванні даної сфери. А для цього необхідно розробити наукове рішення механізму цих процесів, врахувати реальні можливості системи органів управління, створити збалансоване ресурсне забезпечення галузей фізичної культури й освіти в умовах сучасних перетворень.

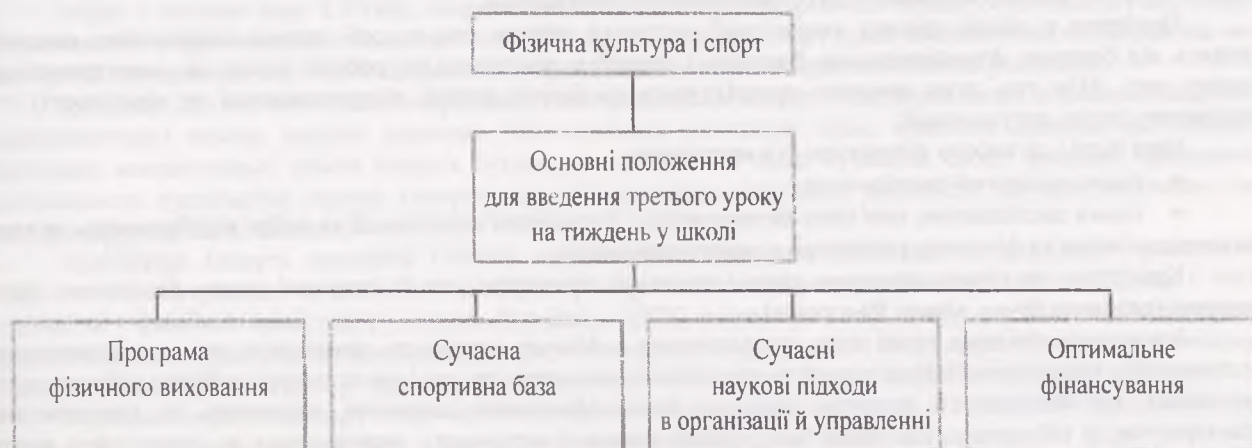

Рис. 1 Основні положення щодо введення додаткового уроку фізичного виховання у школі

ЛІТЕРАТУРА

1. Бернштейн Н.А. О происхождении движений // Наука и жизнь. – 1968. – № 2-3. – С. 5-7.
2. Игнатъев А.С., Вареников А.Н., Лотоненко А.В. Культурообразующие функции физической культуры // Современные психолого-педагогические технологии в подготовке специалистов по физической культуре и спорту. – Белгород: БГУ. – 1999. – С 113-114.
3. Лотоненко А.В., Стеблецов Е.А. Молодёжь и физическая культура. – Москва: Физкультура, образование и наука, 1996. – С. 121.

PHYSICAL CULTURE AS VALUE OF MODERN COMPANY OF UKRAINE

GORBENKO ALEXANDR

Kharkov state institute of physical culture

The physical culture, as value of general culture of company, is directed on solidifying of health, development of physical, moral - strong-willed and intellectual qualities of the person under the direction of the qualified experts with the purpose of harmonic shaping of the person. We analyze outcomes of inquiry of the experts of physical culture for revealing values of the given branch. In work the possibilities of realization of innovations in an orb of physical culture and sports as guarantor of shaping of values in modern healthy company are considered.